

UMMÆLI

Gerðið gott te – og skerðið spikbitarnar ov tjúkkar

Tey eru ráðini hjá Jóan Paula Joensen í hesum ummæli av bókini hjá Helga Jacobsen um Hotel Føroyar, sum kom út herfyri í sambandi við føðingardagin hjá hotellinum

Jóan Pauli Joensen

Hotel Føroyar samtakið fevnir í dag hotellið uppi við Oyggjarvegin, vallaraheimið Kerjalon á sama stað og Hotel Tórshavn ella gamla Sjómansheimið. Bæði á Hotel Føroyum og Hotel Tórshavn eru matstovur, KOKS og Hvonnn braserie. Afturat reimum kemur Áarstova, Etika, Kafe Borðkrókur í Norðurlandahúsinum, Cafe Vágar á flogvøllinum, uttanduraserveringin í Vágsbotni, sum er um summarið og so Burger King, Baresso og Sunset Boulevard í SMS. Skjótt eltur eisini upp Boutique & Café í kulturmíðstøðini Óström við Rættará.

Herfyri kom út eitt sera prýðiligt verk um KOKS – ein sonevnd *coffe-table edition* – við framúrskarandi myndatilfari, ætlað teimum sum kanska ikki lesa so nógv, men sum heldur vilja hava nakað fyri eigað. Eitt bókaaverk, sum óivað kemur at verða eitt gott *brand* bæði hjá matstovuni og Føroyum sum heild. At Hotel Føroyar samtakið eisini kann leggja fram eitt rættiliga fitt yvirskot er tí eisini bert at gleðast yvir.

Tað eru nú liðin 30 ár síðani, at Hotel Føroyar við Oyggjarvegin varð tikið í nýtslu, og eru tað eisini liðin 80 ár síðani Hotel Føroyar var stovnað. Tað er tí at Hotel Føroyar umvegis tað virkna forlagið Sprotan, hevur givið út eina bók, sum rithøvundurin og journalisturin Helgi Jacobsen hevur skrivað. Hetta er ikki ein vanlig firmasøga, men heldur ein søgulig polyfoni, har høvundurin blandar ein cocktail av bæði nútíð og søgu og dregur upp í hetta eitt nú eisini søguna hjá ferðamannaskipunum Norrønu. Hetta kann virka eitt sindur kroyst við hvørt, men riggar fyri tað mesta.

Søgan hjá nýggja Hotel Føroyum við Oyggjarvegin fellur saman við søguni hjá Norðurlandahúsinum, sum eisini í ár verður 30 ár. Teir gestir sum komu til vígsluna av Norðurlandahúsinum vóru millum teir fyrstu liggjandi gestirnar á hotellinum. Til tíðarmyndina tann dagin fyri 30 árum síðani, tá Norðurlandahúsið var tikið í nýtslu, hoyrir eisini tann víðagitna friðargongan, tá skaldið William Heinesen eitt lítið bil, gekk á odda. Henda friðargonga var umrødd ikki sørt niðrandi í Dagblaðnum, har friðarelskandi hampafólk vóru skírd perlutrøll

og seturssnobbbar. Ein av teimum í Dagblaðnum avmyndaðu, um hann var perlutrøll ella seturssnobbur, dugi eg ikki at siga, men tað, sum hann í dag er mest kendur fyri, er ein doktoraritgerð um brøðurnar í Føroyum. Eisini dregur Helgi Jacobsen upp í ta víðagitnu *lagkakerøðuna* hjá Paula Ellefsen sála, sum hann helt á Vaglinum 1. mai sama ár. Hann lýsti tá Sambandsflokkurin sum tann mest sosialistiski flokkurin í Føroyum.

Eg skal ikki skylda Helga Jacobsen fyri at hava latið seg ávirkað av Kim Simonsen, men hann dregur eisini upp í framløgu sína, tað sum fremmand fólk siga um Føroyar og hvussu Føroyar verða lýstar, bæði tá tað snýr eg um menn, sum eru við missa fótastefni í fiskarøðslu og slipu og um góðar sengur og sera góðan mat og um, hvussu tað eydnast teimum at finna sær bæði ból og breyð, tá teir komu til Føroyar.

Vit kunnu altíð skifta orð um, nær moderniteturin kom til Føroyar. Men tað sum hendi, tá tann múgvandi danin Niels Ryberg sett fekk skipað fyri einum eini stórari handils- og smuglarafyrirøku í Havnini hoyrir upp í eitt tað fyrsta í hesum sambandi. Tað er einki at ivast í, at Rybergshandilin ella Vágsbotnshandilin, sum Helgi Jacobsen í vísir á, kom at hava eitt ómetaliga stórt árin á alt lívið í Havn, bæði vinnuliga, sosialt og ikki sørt mentanarliga eisini. Í summum førum eisini óargaliga, tí tað hendi, at floksur onkustaðni úti á Reyni “gjørdu teimum mest treingjandi til vildar, so javnur streymur hevur helst verið út eftir nesinum at fáa sær kvøldarvín”.

Á ein merkisverdan hátt dugir høvundurin at snara tað so, at tað eydnast honum at balla tubbakið hjá Ryberg upp í matstovuna Hvonnn, sum er tann fyrsta roykfría matstovan í Føroyum. Tubbaksspinnariðið lá á sama stað sum Hvonnn. Sjálvt um smuglaravørurnar skuldu haldast burtur frá føroyingum, so fingur teir nógv burturúr kortini. Fyrst og fremst arbeiði og onkran stuttleika eisini. Bøkjarin Qvilling, sum var ættaður av Man – eisini eitt smuglarareidur, fekk skipað so fyri, at tað var sovnaður ein klubbi – Havnar Klubbi – til tað betra (man)fólkið í Havn.

Fólk kendu tað sum eitt stórt tap og tómrum, tá Ryberg pakkaði saman. Tíðin aftan á kom at verða

Hotel Føroyar umleið 1936. Niels Jacob Joensen bygdi beinan vegin aftur at Evensens húsum, men í 1936 var Niels Jacob longu farin av landinum aftur. Í bygninginum frammanfyri læt Niels L. Arge upp urhandil vinstrumegin, og høgurumegin hevði Oscar Arge tubbakshandil. Har Knút Lambaa hevði skrivstovu, var Skipafelagið eitt skifti, og Heimavirkið helt eisini til har

Ingrid drottning var fleiri ferðir til døgurða á Hotel Føroyum. Her situr hon við eitt kaffiborð saman við Atla Dam og Kjartani Mohr

keðilig og av kriggjum og øðrum rættiliga fátækslig, men eitt gott kom úr fyri okkum søgu og fólkalívsfrøðingar, tað vóru tabellirnar hjá Løbner. Hann reikaði kringlandið og skrivaði upp hagtøl um grundleggjandi búskaparlig og samfelagslív viðurskipti, sum í dag er ein frálík kelda til viðurskiptini

fyri júst 200 árum síðani.

Eftir eina stutta søguliga útferð til tað fyrsta skeinkiloyvið í Føroyum hjá vertshúsi í Havn, greiðir Helgi Jacobsen bæði frá tí góða og tí minni góða í sambandi við vertshúsið og tað, sum har fór fram. Tað var ein góð sosial institútion, men eisini ein staður har óstúttar

sálir kunnu koma sær út í óføri. Fólkinu sum áttu vertshúsið verða lýst væl. Mest kendur er Hana Andrias Djurhuus, pápabeiggi skaldið við sama navni. Hann hevði siglt úti og var ein sera fantasifullur frásøgumaður, sum monnum dámdi væl at lurta eftir.

Tá hann fór út at sigla, var hann